

Bảo tàng Brooklyn tái hiện "Phòng thờ Phật giáo Tây Tạng"

ISSN: 2734-9195 10:05 22/06/2025

Không chỉ là không gian trưng bày, Phòng Thờ còn là nơi dẫn dắt người xem vào chiều sâu của Phật giáo Tây Tạng qua hơn 100 hiện vật trải dài 900 năm lịch sử, bao gồm tranh Thangka, bát cúng bằng bạc, pháp khí nghi lễ và các tượng Phật...

Ngày 11/06 vừa qua, Phòng thờ **Phật giáo Tây Tạng**, một trong những sắp đặt nghệ thuật Phật giáo nổi tiếng nhất của Bảo tàng Rubin, đã chính thức mở cửa trở lại, lần này tại Bảo tàng Brooklyn (New York, Hoa Kỳ), đánh dấu một giai đoạn mới của bảo tàng này sau khi đóng cửa trụ sở tại Manhattan vào tháng 10/2024.

Ảnh: nytimes.com

Việc “tái sinh” Phòng Thờ đúng vào dịp Saga Dawa Duchen, một trong những ngày thiêng liêng nhất trong lịch Tây Tạng, kỷ niệm đức Phật đản sinh, thành

đạo và nhập Niết bàn, càng làm tăng thêm ý nghĩa tinh thần cho sự kiện.

Biểu tượng sống động của nghệ thuật và tâm linh

Từng thu hút hơn một triệu lượt khách từ lần ra mắt đầu tiên năm 2013, Phòng Thờ Phật giáo Tây Tạng nay chính thức trở thành một phần của khu trưng bày Nghệ thuật châu Á, tầng hai Bảo tàng Brooklyn. Không gian 37 m² được dựng lại gần như nguyên vẹn: từ cột gỗ, xà nhà, cho đến các cửa kính trong suốt đều được phục chế từ bản gốc. Theo chia sẻ từ các giám tuyển, mục tiêu là “bảo tồn sự toàn vẹn kiến trúc và bầu không khí thiền định” vốn có của gian thờ.

Bà Joan Cummins, giám tuyển cao cấp mảng nghệ thuật châu Á của Bảo tàng Brooklyn, chia sẻ: *“Chúng tôi không muốn Phòng Thờ trở thành một lối đi qua đơn thuần... Không gian này tách biệt với phần còn lại của bảo tàng, như một khoảng lặng để người xem kết nối nội tâm”*.

Giao thoa giữa truyền thống và hiện đại

Không chỉ là không gian trưng bày, Phòng Thờ còn là nơi dẫn dắt người xem vào chiều sâu của Phật giáo Tây Tạng qua hơn 100 hiện vật trải dài 900 năm lịch sử, bao gồm tranh Thangka, bát cúng bằng bạc, pháp khí nghi lễ và các tượng Phật, nổi bật là: Tượng Ushnishavijaya đính ngọc, thế kỷ 19, vị nữ thần biểu trưng cho trường thọ. Tượng Tông-khách-ba (Tsongkhapa) thế kỷ 20, tổ sáng lập truyền thống Gelug.

Một mùi hương trầm nhẹ, âm thanh tụng niệm của chư tăng ni, cùng các ghế gỗ nhỏ mời gọi khách tham quan dừng chân chiêm nghiệm, thiền tĩnh, biến Phòng Thờ trở thành không gian sống động chứ không chỉ là trưng bày vật thể.

Một bảo tàng không cố định, nhưng lan tỏa toàn cầu

Ảnh: rubinmuseum.org

Sau khi đóng cửa tòa nhà tại Manhattan, Bảo tàng Rubin đổi tên thành Rubin Museum of Himalayan Art, chuyển hướng trở thành một bảo tàng không cố định, với định hướng cho mượn hiện vật và tổ chức triển lãm lưu động, mở rộng tiếp cận công chúng. Giám đốc điều hành Jorrit Britschgi nhấn mạnh: *“Việc được đứng trước các hiện vật trong một không gian mô phỏng gần giống bối cảnh nguyên thủy của chúng là một trải nghiệm rất mạnh mẽ”*.

Bà Elena Pakhoutova, giám tuyển chính của Phòng Thờ, hiện là giám tuyển cấp cao mảng nghệ thuật Hy Mã Lạp Sơn, xúc động kể về một vị khách đặc biệt: *“Có một người phụ nữ đến đây mỗi ngày, bất cứ khi nào bảo tàng mở cửa. Đó là pháp hành của cô ấy”*.

Không gian thiêng trong lòng thành phố

Ngay bên ngoài Phòng Thờ là màn hình cảm ứng hiện đại, cung cấp thông tin về các hiện vật và lịch sử Phật giáo Tây Tạng. Bên trong không sử dụng bảng chú thích nhằm bảo toàn tính “đắm chìm”.

Do hạn chế không gian, cánh cửa thờ hung nộ (Wrathful Shrine Doors) sơn vẽ rực rỡ từ thế kỷ 19, khắc họa hộ pháp Đại Hắc Thiên (Mahakala), được trưng bày bên ngoài phòng. Theo truyền thống Tây Tạng, Mahakala là vị hộ pháp bảo vệ chánh pháp.

Tiếp nối thông lệ từ Bảo tàng Rubin, các hiện vật sẽ được luân phiên trưng bày hai năm một lần nhằm đại diện cho bốn truyền thống chính của Phật giáo Tây

Tạng. Tại thời điểm đóng cửa, phòng thờ đang giới thiệu truyền thống Kagyu; hiện tại, không gian tái hiện truyền thống Gelug, nổi bật với tinh thần học thuật và tư duy triết học.

Nhiều hiện vật mới xuất hiện trở lại lần đầu tiên kể từ năm 2015, trong đó có bức thangka gắn lụa vẽ hình nữ Bồ tát Tara, được tin là mang năng lực giúp vượt qua bệnh tật, sợ hãi và những lo âu thế gian.

Bà Cummins cho biết: *“Tara thường là đối tượng mà người ta cầu nguyện khi đối mặt với nỗi lo thường nhật, như sức khỏe, tuổi thọ”*.

Góp phần lan tỏa Phật pháp giữa lòng đô thị

New York hiện là nơi sinh sống của cộng đồng Phật tử đang ngày càng phát triển, với ước tính 1-2% dân số theo khảo sát của Pew Research Center. Bảo tàng Brooklyn, với chính sách vào cửa “tùy tâm đóng góp” và triết lý hướng cộng đồng, là điểm đến lý tưởng để Phòng Thờ Phật giáo Tây Tạng tiếp tục “hành đạo” giữa lòng thành phố hiện đại.

Bà Cummins khẳng định: “Không gian này có sức đưa ta rời khỏi thế giới thường nhật, như thể được đặt chân tới Tây Tạng trong một khoảnh khắc”.

Tác giả: **Justin Whitaker**/Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: buddhistdoor.net